

Σάββατο 25 Ιούλη 2020 - Κυριακή 26 Ιούλη 2020

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Σελίδα 11

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

«Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης»: Ευκαιρία για ποιον;

Το εμπόριο ελπίδας και η καλλιέργεια απατηλών προσδοκιών για μια φιλολαϊκή διέξοδο από τη νέα βαθιά κρίση στην ΕΕ έχουν δυναμώσει μετά τη συμφωνία της πρόσφατης Συνόδου Κορυφής, σχετικά με το «Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης». Η συμφωνία προβάλλεται ως μεγάλη ευκαιρία για την Ελλάδα και ως ιστορικό βήμα για μια πιο δυνατή και ενωμένη Ευρώπη. Το ρόλο του κακού στο νέο προπαγανδιστικό αφήγημα έχει η συμμαχία των «φειδωλών κρατών του Βορρά» (Ολλανδία, Αυστρία, Δανία, Σουηδία και Φινλανδία), τα οποία έναντι ανταλλαγμάτων υποχώρησαν τελικά και επέτρεψαν να εκφραστεί η «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη». Ωστόσο οι ίδιες οι επίσημες δηλώσεις και οι σχετικές δημοσιογραφικές αναλύσεις αρκούν για να προσγειώσουν όσους αναμένουν τη σωτηρία τους από το νέο πακτωλό του κοινοτικού χρήματος. «Δωρεάν γεύμα δεν υπάρχει», μας εξηγούν. Ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης ξεκαθαρίζει ότι «δεν θα σκορπίσουμε τα χρήματα στους τέσσερις ανέμους» και οι αρθρογράφοι διευκρινίζουν ότι δεν πρέπει να ξεδεύουμε τα λεφτά σε επιδοτήσεις και επιδόματα... Η αλήθεια είναι ότι «λεφτά υπάρχουν» για το κεφάλαιο, για να ανακάμψει η κερδοφορία των μονοπωλιακών ομίλων, που είναι και οι μόνοι οι οποίοι πρέπει να πανηγυρίζουν. Οι θυσίες των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων θα συνεχιστούν, στο βωμό της επανεκκίνησης της καπιταλιστικής οικονομίας. Οι σκληρές διαπραγματεύσεις μεταξύ των διαφορετικών συμμαχιών των αστικών κρατών της ΕΕ ήταν και είναι διαπραγματεύσεις για την κατανομή κερδών και ζημιών στο στρατόπεδο του εχθρού των λαών. Όλες οι συνιστώσες της λυκοσυμμαχίας της ΕΕ συμφωνούν στην κλιμάκωση της επίθεσης του κεφαλαίου στους εργαζόμενους, κάτω από τον εύχο τίτλο της «προώθησης των μεταρρυθμίσεων».

Οι πραγματικοί στόχοι της αντιλαϊκής συμφωνίας

Η συζήτηση για την ανάγκη κοινοτικής στήριξης μιας ισχυρής κρατικής παρέμβασης στις οικονομίες των κρατών - μελών της ΕΕ είχε ενταθεί πριν από την εμφάνιση της πανδημίας, κάτω από την πίεση της επιβράδυνσης της ανάπτυξης στην Ευρωζώνη. Όλες οι σοβαρές αναλύσεις διαπίστωναν στην ουσία το μέγεθος της υπερουσσώρευσης του κεφαλαίου που δεν μπορεί να επενδυθεί με ικανοποιητικό ποσοστό κέρδους. Εντόπιζαν μορφές του προβλήματος, όπως η μεγάλη έκθεση ευρωπαϊκών τραπεζικών ομίλων στα ομόλογα «υπερχρεωμένων κρατών» και στα «κόκκινα» δάνεια.

Η επίτευξη του συμβιβασμού που οδήγησε στη συμφωνία της Συνόδου Κορυφής υπαγορεύτηκε από τρεις βασικούς λόγους:

α) Την πρόβλεψη για το **μεγάλο βάθος της κρίσης** και τη δυσκολία γρήγορης ανάκαμψης στην ΕΕ έως το 2021.

β) Την **όξυνση του ανταγωνισμού** και των απειλών κυρώσεων, κλιμάκωσης του «οικονομικού πολέμου» της ΕΕ με τις ΗΠΑ, αλλά και την Κίνα, μετά το Brexit.

γ) Την **ανισόμετρη εκδήλωση της κρίσης** στα κράτη - μέλη της ΕΕ και την απαίτηση των υπερχρεωμένων κρατών του Νότου να **διασφαλίσουν φθηνό δανεισμό**, με την άμεση στήριξη της υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας της ΕΕ.

Η Γαλλία βρήκε την ευκαιρία να πιέσει για κοινό δανεισμό της ΕΕ, στην κατεύθυνση της «φυγής προς τα εμπρός», της υλοποίησης βημάτων προς την εμβάθυνση της ενοποίησης της ΕΕ.

Η Γερμανία προσάρμοσε τις θέσεις της, γιατί ένας νέος κλονισμός στη συνοχή της Ευρωζώνης και της ΕΕ της ενιαίας αγοράς και του ευρώ, θα επιδρούσε άμεσα αρνητικά στην οικονομική της ισχύ και στις εξαγωγές της. Συνυπολόγισε και τη μεγάλη έκθεση των γερμανικών τραπεζών στο υψηλό ιταλικό και ισπανικό χρέος.

Παράλληλα, αξιοποίησε την πίεση της συμμαχίας των «φειδωλών κρατών του Βορρά» για να υπάρξουν περιορισμοί στην αρχική πρόταση της Κομισιόν. Ετσι, τελικά προβλέπονται 360 δισ. δάνεια και 312,5 δισ. επιχορηγήσεις για τα κράτη - μέλη από τον βασικό μηχανισμό (RRF) του «Ταμείου Ανάκαμψης», ενώ το σύνολο πιστώσεων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021 - 2027 θα φτάσει τα 1,074 τρισ. ευρώ.

Μεγάλοι ωφελημένοι ως αποδέκτες είναι οι όμιλοι της ψηφιακής και της «πράσινης» οικονομίας, με τις δαπάνες για επενδύσεις να φτάνουν τα 132,7 δισ. ευρώ και τα 258 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Για την Ελλάδα προβλέπονται επιχορηγήσεις 19,5 δισ. και δάνεια 12,5 δισ. ευρώ.

Η συμμαχία των «φειδωλών κρατών» διασφάλισε σημαντική μείωση των εισφορών τους στον «προϋπολογισμό της ΕΕ» και δυνατότητα να φρενάρουν τις διαδικασίες εκταμίευσης κρατών - μελών, όταν δεν τηρούνται προϋποθέσεις και χρονοδιαγράμματα.

Θα αντέξει ο συμβιβασμός;

Η αντοχή του πρόσφατου συμβιβασμού στη Σύνοδο Κορυφής θα δοκιμαστεί από το βάθος, τη διάρκεια και τις ανισόμετρες συνέπειες της νέας κρίσης στα κράτη - μέλη της ΕΕ.

Αφενός, η αντοχή της Γερμανίας να επωμιστεί το κύριο βάρος του κοινού δανεισμού της ΕΕ δεν είναι απεριόριστη.

Περιορισμένη είναι και η δυνατότητα της γερμανικής κυβέρνησης να προβάλλει για μεγάλο διάστημα στο εσωτερικό της την προσαρμογή της πολιτικής της ως αναγκαίας, λόγω της έκτακτης κατάστασης της πανδημίας (π.χ. όταν θα συζητηθεί το ζήτημα των κοινών εγγυήσεων για την τραπεζική ενοποίηση).

Αφετέρου, δεν είναι απεριόριστη η δυνατότητα μεγάλων υπερχρεωμένων κρατών, **όπως η Ιταλία, να σηκώσουν το βάρος νέων δανείων και της επιδείνωσης των όρων ανταγωνισμού στο εσωτερικό της ΕΕ**. Από τα 209 δισ. που προβλέπει το «Ταμείο Ανάκαμψης» για την Ιταλία, τα 127 δισ., δηλαδή το 61%, θα είναι νέα δάνεια, που θα κληθούν ξανά να αποπληρώσουν τα λαϊκά στρώματα. Σε αυτές τις συνθήκες δύσκολα θα ανακοπεί το ευρωσκεπτικιστικό ρεύμα, που δυναμώνει στο ιταλικό αστικό πολιτικό σύστημα.

Στο έδαφος της κρίσης ενισχύεται **η αντικειμενική βάση της απόκλισης συμφερόντων**, της όξυνσης των αντιθέσεων ανάμεσα στα διαφορετικά «στρατόπεδα» αστικών κρατών (ομάδα των «φειδωλών κρατών του Βορρά», «συμμαχία του Νότου», ομάδα του Βίσεγκραντ). Παράλληλα, η νέα κοινοτική χρηματοδότηση θα επιδράσει στο βάθος και στη διάρκεια της σημερινής κρίσης, **αλλά δεν μπορεί να εξαλείψει το βασικό πρόβλημα**, την αύξηση του μεγέθους υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου. Η μεγάλη κοινοτική παρέμβαση μπορεί στην καλύτερη περίπτωση να μεταθέσει την εκδήλωση μιας νέας, βαθύτερης καπιταλιστικής κρίσης στην ΕΕ στα επόμενα χρόνια.

Η αντιδραστική κατεύθυνση της «συμμαχίας του Νότου»

Ωστόσο είναι γεγονός ότι η απόφαση της ΕΕ να προχωρήσει για πρώτη φορά **σε κοινό δανεισμό για να δώσει επιδοτήσεις** σε κράτη - μέλη αποτελεί βήμα προς την κατεύθυνση εμβάθυνσης της ενοποίησης της ΕΕ.

Η Γαλλία και η «συμμαχία των κρατών του Νότου» το προβάλλουν ήδη ως ένα ιστορικό βήμα προόδου, απέναντι στις αντιδραστικές θέσεις της «συμμαχίας των φειδωλών του Βορρά». ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ συγκλίνουν σ' αυτή τη θέση και διαγκωνίζονται για τη συμβολή τους στη «μεγάλη επιτυχία». Η Γερμανία προβάλλει το συμβιβασμό ως μια προσωρινή προσαρμογή για την αντιμετώπιση μιας μεγάλης έκτακτης ανάγκης, που δεν συνιστά ριζική αλλαγή γραμμή πλευσης.

Σε κάθε περίπτωση, πρόκειται για πορεία σε αντιδραστική κατεύθυνση. **Κάθε βήμα που ενισχύει τη συνοχή της ιμπεριαλιστικής συμμαχίας της ΕΕ ενισχύει τον πραγματικό αντίπαλο των εργαζομένων, τη δικτατορία του κεφαλαίου. Εμβάθυνση της ενοποίησης της ΕΕ σημαίνει ενίσχυση των ενιαίων μηχανισμών για την εφαρμογή ενιαίων αντιδραστικών κατευθύνσεων σε βάρος των λαών.**

Η αποπληρωμή του κοινού δανείου του «Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης» θα συνοδευτεί **με νέους ενιαίους φόρους** (π.χ. ψηφιακός φόρος) και αυστηρή τήρηση του εκάστοτε πλαισίου δημοσιονομικής πολιτικής.

Η εποπτεία για κράτη - μέλη όπως η Ελλάδα θα γίνει πολλαπλή. Δίπλα στο «ευρωπαϊκό εξάμηνο», στις «μεταμνημονιακές» δεσμεύσεις και τις εγκρίσεις δόσεων από το Γιούρογκρουπ, στην εποπτεία της Κομισιόν για τη σωστή απορρόφηση του ΕΣΠΑ, θα προστεθεί ένας **μηχανισμός διαρκούς «αξιολόγησης»** του προγράμματος μεταρρυθμίσεων και δεσμεύσεων που θα υποβάλει τον Οκτώβρη η κυβέρνηση με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης. Αυτός θα αποφασίσει αν θα αποδεσμεύονται ή θα παγώνουν τα κονδύλια των περιβόητων επιδοτήσεων.

Η ενισχυμένη κοινοτική εποπτεία θα αποτελεί πολλαπλό **στήριγμα της προώθησης των στόχων του εγχώριου κεφαλαίου**, όπως προσδιορίζονται από τα σχέδια του ΣΕΒ, της ΤτΕ, της κυβέρνησης. Αφενός υπάρχει πλήρης σύμπλευση ΕΕ και ελληνικής αστικής τάξης στην προώθηση των **αντιλαϊκών αναδιρθρώσεων**, αφετέρου η κοινοτική εποπτεία βοηθά την κυβέρνηση να επικαλείται την «εξωτερική πίεση» για την εφαρμογή αντιλαϊκών μέτρων.

Νέες θυσίες για να ανακάμψουν τα κέρδη

Εκεί που συμφωνούν όλα τα «στρατόπεδα» των αστικών κυβερνήσεων της ΕΕ είναι στο ποια θα είναι και πάλι τα θύματα, για να υλοποιηθούν τα σχέδια ανάκαμψης της κερδοφορίας του κεφαλαίου.

Συμφωνούν **να προσθέσουν νέα βάρη** στους μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους, που ήδη υποφέρουν από την αντιλαϊκή πολιτική μνημονίου διάρκειας που εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη - μέλη της ΕΕ.

Τα νέα «δώρα» που φέρνει το Ταμείο είναι μεταξύ άλλων:

α) Η **νέα αλυσίδα φόρων** (για τα πλαστικά απόβλητα, τον ψηφιακό φόρο, τον διασυνοριακό μηχανισμό άνθρακα) που θα επωμιστούν τελικά τα λαϊκά στρώματα.

β) Η αποπληρωμή από το λαό των **νέων δανείων** ύψους 12,5 δισ. ευρώ, που έρχονται να προστεθούν στον ήδη υπέρογκο κρατικό δανεισμό της Ελλάδας.

γ) Η κατεδάφιση όσων ασφαλιστικών δικαιωμάτων είχαν απομείνει, με την προώθηση της ιδιωτικής ασφάλισης και του αμιγώς **κεφαλαιοποιητικού συστήματος**, που μετατρέπει την επικουρική σύνταξη σε «ατομικό επενδυτικό προϊόν» (χαμηλού - μεσαίου - υψηλού ρίσκου), σύμφωνα με το σχέδιο της «Επιτροπής Πισσαριδίη», το οποίο θα αποτελέσει τη βάση του ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης.

δ) Η επέκταση των **«ευέλκτων» εργασιακών σχέσεων**, της εκ περιτροπής εργασίας και της χρηματοδότησης των εργοδοτών, στο όνομα της «στήριξης της απασχόλησης».

ε) Η παροχή κινήτρων **αύξησης του μεγέθους ορισμένων «βιώσιμων επιχειρήσεων»**, που θα αυξήσει την ανταγωνιστική πίεση και τα λουκέτα για πολλές μικρές επιχειρήσεις και αυτοαπασχολούμενους.

στ) Η επιτάχυνση της εξάλειψης των λιγνιτικών σταθμών, που αυξάνει την ανεργία, **ακυρώνει την αξιοποίηση εγχώριων πηγών Ενέργειας** και οδηγεί σε σπατάλη Ενέργειας με την αύξηση της χρήσης του εισαγόμενου φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή.

Όλα αυτά έρχονται να προστεθούν **στις βαριές συνέπειες της καπιταλιστικής κρίσης** που ήδη πληρώνει ο λαός με την έκρηξη της ανεργίας, την επέκταση της μερικής απασχόλησης, τη μείωση μισθών, την εντατικοποίηση, την υπονόμευση του ελεύθερου

χρόνου στους εργαζόμενους με τηλεργασία. Καμία αστική ανάλυση δεν προβλέπει επιστροφή στο προ κρίσης επίπεδο μέσα στο 2021.

Η παγίδα της αναμονής

Δεν υπάρχουν περιθώρια για άλλες αυταπάτες. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να εγκλωβιστούν για μια ακόμα φορά στην αναμονή της σωτηρίας από τα δισεκατομμύρια της ΕΕ, **ούτε στην επιλογή του ικανότερου διαχειριστή** για την αξιοποίησή τους, μεταξύ της ΝΔ και του ΣΥΡΙΖΑ.

Ξέρουμε ποιους ωφέλησαν τις προηγούμενες δεκαετίες τα ΜΟΠ, τα Β' και Γ' ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ. Τα προηγούμενα κοινοτικά κονδύλια «δεν σκόρπισαν από δω και από εκεί», όπως μας λένε, αλλά ενίσχυσαν τους μονοπωλιακούς ομίλους. Οι παραπλανητικές φωνές, που αναδεικνύουν ως ιδιαιτερότητα την αδυναμία των ελληνικών κυβερνήσεων να απορροφούν και να υλοποιούν κοινοτικά προγράμματα, διαψεύδονται από την πρόσφατη μελέτη περιφερειακής ανάπτυξης του ΟΟΣΑ, που κατατάσσει την Ελλάδα στη μεσαία σχετική κατηγορία της ΕΕ.

Οι χιλιάδες άνεργοι του Τουρισμού και του Επισιτισμού, οι απολυμένοι στις Κατασκευές, οι εργαζόμενοι με μισθούς πείνας στο Εμπόριο, όσοι βιώνουν τα ελαστικά ωράρια στα εργοστάσια, στις επιστημονικές υπηρεσίες, πρέπει άμεσα να βρεθούν σε θέσεις μάχης. Μπορούν και πρέπει να σημαδέψουν τον πραγματικό αντίπαλό τους, την άρχουσα τάξη. Να συγκρουστούν με την πολιτική της ΕΕ, του κεφαλαίου, που υλοποιεί η κυβέρνηση με τη στήριξη του ΣΥΡΙΖΑ, του ΚΙΝΑΛ, όλων των αστικών κομμάτων. Να ετοιμάσουν μια θερμή, αγωνιστική «υποδοχή» στις αντιδραστικές εξαγγελίες που προετοιμάζει η κυβέρνηση ενόψει της ΔΕΘ το Σεπτέμβρη.

Του Μάκη ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ*

*Ο Μ. Παπαδόπουλος είναι μέλος του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ

